

4. Hafta

Ahşap Kapı ve Pencere Kanatları

SAN316 TÜRK EL SANATLARI TARİHİ II
DR. ÖĞR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER

Ahşap Kapı ve Pencere Kanatları

Selçuklu devrindeki ahşap eserlerde palmet, rumi ve kıvrım dalların meydana getirdiği bitkisel desenler ile yıldız kompozisyonlar başta olmak üzere çok değişik geometrik desenler öne çıkar. Yazıya da hemen her örnekte rastlanır. Figür ise azdır. Bazı ahşap kapılar ve bir rahlede görülür.

SAN316 TÜRK EL SANATLARI TARİHİ II
DR. ÖĞR. ÜYESİ PÜSTEM BOZER

Ahşap kapı ve pencere kanatlarında yapım teknikleri benzer olmakla birlikte yer yer şema düzeninde farklar görülür. Ortaçağ'dan günümüze az sayıda gelen pencere kanatlarının çoğunluğu üç panolu bir düzene sahipken kapı kanatlarında farklı düzenlemeler karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla derslerde asıl üzerinde durulacak elemanlar kapı kanatları olacaktır.

Anadolu'da, ahşap kapı kanatlarının yapımında, çakma, geçme, geçme ve künde kari olmak üzere üç teknik uygulanmıştır.

SAN 316 TÜRK EL SANATLARI TARİHİ II
DR. ÖĞR. ÜYESİ R.İSLEM BOZER

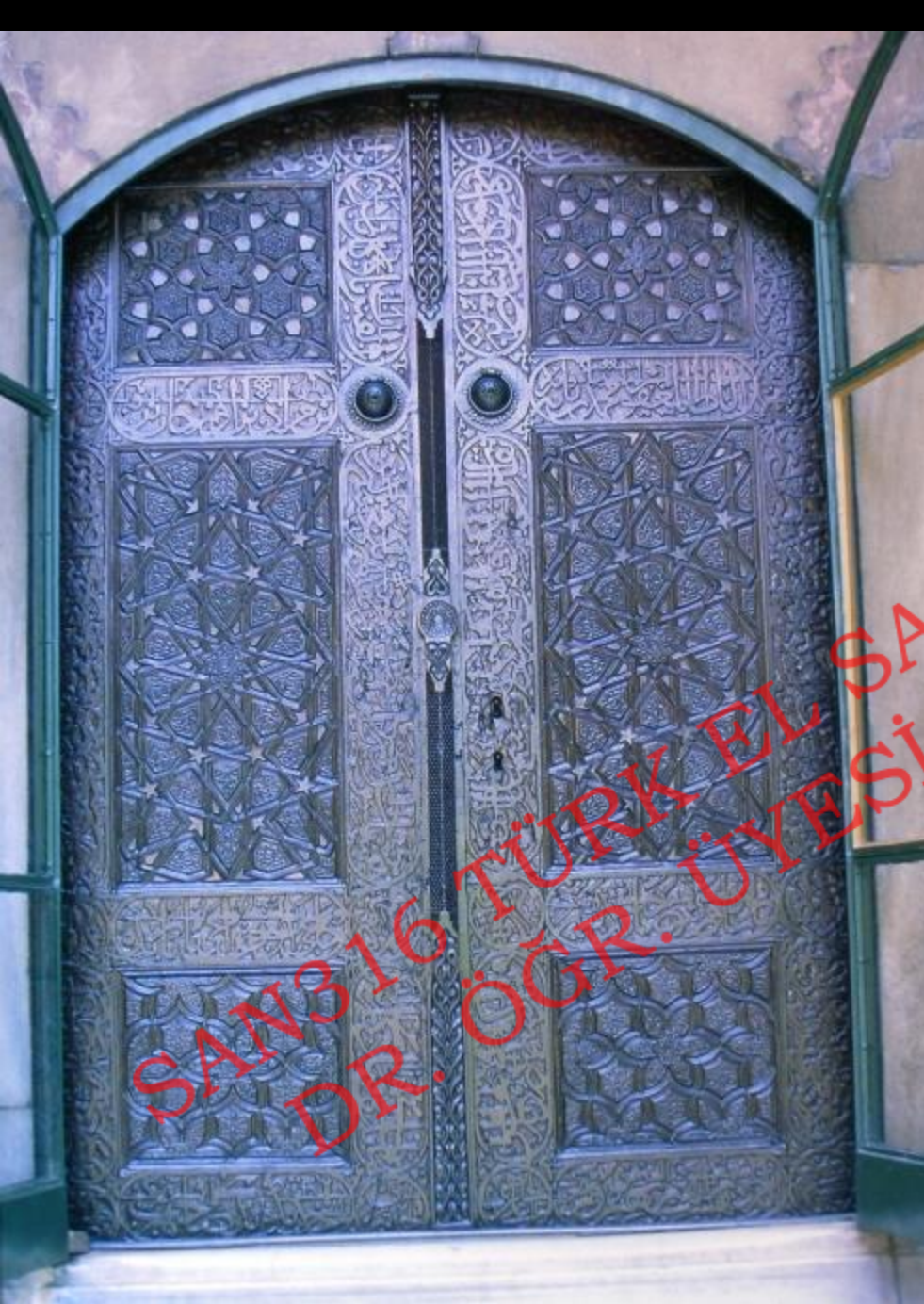
Kapı kanatlarının şemalarında kemer ve madalyon kullanımı belirleyici bir unsurdur. Kemerin kullanılmadığı örneklerde pano düzenlemeleri belli bir gelişim seyri izler. Farklı tipleri bulunmakla birlikte en yaygın olanı üç panolu olanlarıdır. Bu düzenlemeye ait Ortaçağ örneklerinde genellikle şu standartı bulabiliriz: 1. ve 3. panolar yatay dikdörtgen ve küçük; 2. yani orta panolar boyuna dikdörtgen ve büyüktür. 1. panolarda yazı, 3. panolarda bitkisel süsleme neredeyse vazgeçilmezdir. Orta panolarda ise bazen bir geometrik kompozisyonla, bazen de bitkisel veya madalyon uygulamalarıyla dikkati çeker.

Bilhassa 15. yüzyıldan itibaren bu üç panonun boyutlarında ve süslemesinde bir değişim gözlenir. Üst ve alt panolar kare veya kareye yakın dikdörtgen bir forma dönüşürken; süslemelerinde de geometrinin hakim olduğu gözlenir. Üst panolardaki yazı geometrik bir desenin içine alınır. Bütün yüzeylerde bitkisel süsleme azalarak künde-kâri ve kakma tekniğinin etkisiyle geometrik kompozisyonlar önem kazanır. Ortaçağ'a göre boyutlar büyümüş olsa da tasarım ve süslemeler bu çerçevede seyreder.

SANSL6 TÜRK EL SANATLARI TARİHİ II
DR. ÖZÜR. ÜYESİ RÜSLEM BOZER

SM1016
MUSEUM
COPIES
COPIES
EL SANATLARI TARİHİ II
RÜSTEM BOZER

SAN316 TÜRK EL SANATLARI TARİHİ II
DR. ÖGR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER